

BARN OFFER FOR FORELDRES VOLD

Av Anne Vinding og Tanja Irén Berg

Anne er tidligere journalist i samfunnsavdelingen i VG Nett. Jobber nå som kommunikasjonsrådgiver I Utenriksdepartementet.

Anne Vinding
Anne.vinding@mfa.no
Mobil: 97593944

Tanja er krimjournalist i VG Nett.

Tanja Irén Berg
tanja.iren.berg@vg.no
Mobil: 99263751

VG Nett
Postboks 1185 Sentrum
0107 OSLO
www.vg.no

Publisert:

- "33 barn drept og dødelig mishandlet av sine foreldre" 3.5.10, VG Nett - [vedlegg 1](#)
- "- Fredrik var den viktigste i livet hans" 3.5.10, VG Nett - [vedlegg 2](#)
- "Foreldre tok livet fra disse 33 barna" 3.5.10, VG papir - [vedlegg 3 +4](#)
- "Mamma forteller om livet uten Fredrik (6)" 3.5.10, VG papir - [vedlegg 5](#)
- "Styrket psykiatrien, halverte barnedrapene" 3.5.10, VG Nett - [vedlegg 6](#)
- "- Pappa drepte mamma og søstrene mine" 3.5.10, VG Nett - [vedlegg 7](#)
- "Avslører systemsvikt i flere drapssaker" 3.5.10, VG Nett - [vedlegg 8](#)
- "Slik snakker du til barn om tragiske nyheter" 3.5.10, VG Nett - [vedlegg 9](#)
- "1 av 2 barnedrap i forbindelse med samlivsbrudd" 4.5.10, VG Nett - [vedlegg 10](#)
- "Brøt seg inn og skjøt barna sine" 4.5.10, VG Nett - [vedlegg 11](#)
- "Leserstorm etter foreldrevold-sakene" 4.5.10, VG Nett - [vedlegg 12](#)
- "- Jeg tenker at jeg kunne ha reddet dem" 4.5.10, VG Nett - [vedlegg 13](#)
- "Arilds ekskone tok livet av døtrene" 4.5.10 VG papir - [vedlegg 14+15](#)
- "1 av 2 barnedrap skjer rundt brudd" 4.5.10 VG papir - [vedlegg 16](#)
- "- Annenhver måned drepes eller mishandles et barn til døde" 5.5.10, VG Nett - [vedlegg 17](#)
- "Farmor (71): - Du må komme. Malvin (8) er død!" 5.5.10, VG Nett - [vedlegg 18](#)
- "- Vi må ikke glemme at voksne hender kan være drapsvåpen" 5.5.10, VG Nett - [vedlegg 19](#)
- "Frykter at helsepersonell tier om potensielt farlige pasienter" 5.5.10, VG Nett - [vedlegg 20](#)
- "Krever massive tiltak etter VG Nett-serie om barnedrap" 5.5.10, VG Nett - [vedlegg 21](#)
- "Storberget vil sende besøkspoliti til risikofamilier" 6. 5.10 VG Nett - [vedlegg 22](#)
- "Storberget rystes av foreldrevolden" 6. 5.10 VGTV - [vedlegg 23](#)
- "- For enkelt å legge ansvaret på politiet" 6. 5.10 VG Nett - [vedlegg 24](#)
- "- Slik kan foreldrevold forebygges" 7. 5.10 VG Nett - [vedlegg 25](#)
- "Se, Storberget - her har de startet arbeidet mot foreldrevold" 8. 5.10 VG Nett - [vedlegg 26](#)
- "49 mishandlede barn på sykehus meldt til barnevernet" 10. 5.10 VG Nett - [vedlegg 27](#)
- "Vil skjerpe samværsregler for voldelige foreldre" 10. 5.10 VG Nett - [vedlegg 28](#)
- "Skjerper meldereglene for leger" 10.5.10 VG Nett - [vedlegg 29](#)
- "Satser på barnedrapsforskning" 11.5.10 VG Nett - [vedlegg 30](#)
- "Vil sikre alle psykisk hjelp på dagen" 12.5.10 VG Nett - [vedlegg 31](#)
- "Tok livet av barna sine i rus" 1.6.10 VG Nett - [vedlegg 32](#)
- "Alexandra (5) drept av sin far - Skulle ha piknik og fange rumpetroll" 1.6.10 VG Nett - [vedlegg 33](#)
- "Alexandras siste ord: - Natta, mamma, jeg elsker deg masse" 1.6.10 VG papir - [vedlegg 34](#)
- "Mor og far i rus tok livet fra sine barn" 1.6.10 VG papir - [vedlegg 35](#)
- "Morens historie om drapet på Alexandra (5)" 1. juni VGTV - [vedlegg 23](#)
- "- Dypt tragisk sak" 1.6.10 VG Nett - [vedlegg 36](#)
- "Barnevernsdirektør: - Vi savner at flere melder fra" 1.6.10 VG Nett - [vedlegg 37](#)
- "- Jeg eksisterer, men føler ikke at jeg lever" 2. juni VG Nett - [vedlegg 38](#)
- "Sønnen drept foran øynene hennes: - Jeg døde den dagen" 2.6.10 VG papir - [vedlegg 39](#)
- "Siri så sønnen Kristian (14) bli drept av hans far" 2.6.10 VGTV - [vedlegg 23](#)
- "Helseministeren: - Overrasket over at det tok så lang tid" 2.6.10 VG Nett - [vedlegg 40](#)
- "Dyregrov: - Må ha sorgspesialister i alle helseregionene" 2.6.10 VG Nett - [vedlegg 41](#)
- "67 barn mishandlet av sine foreldre" 10.8.10 VG Nett - [vedlegg 42](#)
- "- Kan få mentale sår som aldri gror" 10.8.10 VG Nett - [vedlegg 43](#)
- "Gir millioner i støtte til skilsmissebarn for å unngå nye drap" 18.10.10 VG Nett - [vedlegg 44](#)
- "- Dette kunne reddet min datter" 18.10.10 VG Nett - [vedlegg 45](#)
- "- Kan bli vanskelig å nå risikofamiliene" 19.10.10 VG Nett - [vedlegg 46](#)
- "Nytt forslag fra justisminister: - Brå barnedødsfall må etterforskes" 21.10.10 VG Nett - [vedlegg 47](#)
- "Justisministeren: - Alle brå barnedødsfall må etterforskes" 21.10.10 VG papir - [vedlegg 48](#)

Rapportens innhold:

1. INNLEDNING	5
1.2 Hvordan oppstod ideen?	6
1.3 Sentral problemstilling	7
1.4 Metode: Hvordan dokumentere fraværende dokumentasjon	7
1.5 Etikk: Hvorfor skrive om døde barn en gang til?	9
2. AVGRENSNING OG PROBLEMSTILLING	9
2.1 Hvorfor ha med både barn som er drept og mishandlet til døde.	9
2.2 Avgrensning av tid	9
2.3 Hvordan avgrense forøveren	10
3. SJEKKE TALLENE	10
3.1 Metode: Hvordan sjekke at Kripos-listen var korrekt	10
3.2 Metode: Hvordan sjekke hvor mange barn som blir mishandlet	11
3.3 Metode: Hva har de gjort i andre land?	12
4. HVORDAN FINNE FLERE TALL	13
4.1 Metode: Søke i lovdata	13
4.2 Metode: Sjekke at dommene var rettskraftige	13
4.3 Metode: Det endelige tallet	14
4.4 Etikk: Hvor skulle vi gå?	14
5. HVORDAN FINNE BARNA	15
5.1 Metode: Hvordan finne barna som var helt anonyme i dommene	15
5.2 Hvordan finne barna som var helt anonyme, hvor det ikke fantes noen dom	16
5.3 Metode: Hvordan finne familiene til de barna vi hadde navn på	17
5.4 Hvordan finne familien til barna vi visste var drept, men ikke hadde dommen på	19
5.5 Etikk: Vær åpen og ærlig	19
6. KONTAKT MED FAMILIENE	20
6.1 Hvem tok vi kontakt med	20
6.2 Metode: Hvordan tok vi kontakt	20
7. HVORDAN LAGE NYHETSSAKENE	21
7.1 Metode: Systematisere informasjonen i Excel	21
7.2 Metode: Funn i Excelarket	22
8. FØR PUBLISERING	23
8.1 Etikk: Identifisering av barna	23
8.2 Etikk: Bruk av bilder av barna	23
8.3 Nyhetssakene	24
8.4 Etikk: Casene	24
8.4 Video til casene	25
9. STRAFFENIVÅET	25
9.2. Vi gikk litt lenger	26
9.3 Hvordan endret arbeidet seg?	26
10. KONSEKVENSER	27
10.1 Bevissthet	27
10.2 Politiske konsekvenser	27
10.3 Pårørende og etterlatte	28
11. TIDSBRUK OG ORGANISERING	29
12. SPESIELLE ERFARINGER	29
12.1 Trengte vi tilsvar?	29
12.2 Kontakten med familiene	29
12.3 Flere ville stå fram	29
13. TAKK	29

BARN OFFER FOR FORELDRES VOLD

(Kildearbeid og kildekritikk er omtalt under flere punkter)

33 barn drept og dødelig mishandlet av sine foreldre

1. INNLEDNING:

Alle vil beskytte barna sine mot farer. Men svært få tenker på at den groveste volden mot barn ofte utføres av deres aller nærmeste i deres egne hjem. Barn blir dødelig mishandlet og drept av personer de skal føle seg trygge på – og i omgivelser de skal være trygge i.

VG Netts artikkelserie dokumenterer at familie, venner og naboer ofte har tenkt at noe er galt. De har sett og hørt ting fra barna eller fra huset som tyder på at familien sliter. I enkelte tilfeller har også gjerningsmannen/kvinnen truet med å drepe i lang tid før de faktisk gjør det. Likevel blir ikke slike trusler tatt på alvor – verken av politi, barnevern eller omgivelsene rundt.

VG Nett har dokumentert at det er flere fellesfaktorer i flere av barnas liv før de blir utsatt for den dødelige volden. Faktorer som ingen tidligere visste om, fordi dødelig foreldrevold i Norge ikke er blitt forsket på siden 1980. Og den gangen undersøkte man ikke slike faktorer. Med manglende kunnskap er heller ikke myndighetene godt nok rustet til å ta vare på de aller svakeste.

Artikkelserien 33 barn drept og dødelig mishandlet av sine foreldre er blitt publisert over 10 sider VG papir, i rundt 45 artikler på VG Nett og tre videoreportasjer på VGTV.

Vi har valgt å publisere på tre ulike plattformer for å få mest mulig oppmerksomhet rundt temaet. Det har ført til at sakene har endt med å skape politiske endringer. Og

kanskje like viktig: En holdningsendring blant folk som kan gripe inn og hindre at flere foreldre dreper sine egne barn.

1.2 Hvordan oppstod ideen?

Ideen til å undersøke barns oppvekstkår i familiene dukket opp på en helt meningsløs pressekonferanse. 2. april 2010 innkalte utdanningsminister Kristin Halvorsen (SV), helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen (Ap), justisminister Knut Storberget (Ap), kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete (Sp) og barne- og likestillingsminister Audun Lysbakken (SV) til pressekonferanse i regjeringskvartalet for å oppsummere status for regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Under pressekonferansen ble det tydelig at regjeringens arbeid primært var rettet mot kvinner. Barn ble ikke nevnt i andre sammenhenger enn at de også var ofre når deres mødre ble utsatt for vold av fedre.

Det viste seg også at ingen av statsrådene hadde oversikt over hvordan det gikk med partnerdrapsforskningen som de lovet skulle bli satt i gang etter VGs artikkelserie «Kvinner drept av sine menn».

Da vi kom tilbake til redaksjonen med regjeringens pressemelding full av skryt og en statusrapport full av hull og mangler begynte vi å tenke på barna.

Hva skjer med barna i voldelige familier? Hvor utsatt er de for vold og dødelig vold av sine aller nærmeste? Og hvem beskytter de når de hjelpeinstansene som finnes for voksne ikke fungerer. Hvordan blir barna beskyttet når ikke en gang voksne kvinner som kan snakke og forklare seg får den beskyttelsen de trenger?

Vi kontaktet kriminolog Vibeke Ottesen som i slutten av 2007 fikk i oppdrag å forske på partnerdrap av regjeringen. Vi visste at det hadde vært mange hindre i denne forskningen, og lurte på hvordan status var nå. Det viste seg at forskningen ikke en gang var satt i gang. Ottesen hadde ikke fått nødvendige tillatelser til å forske på dette, og dermed hadde hun heller ikke begynt. Forskningen regjeringen lovet i 2007 ville komme, skulle også utføres av psykolog *Solveig Karin Bø Vatnar*. Vi kontaktet henne, men også hun ventet på nødvendige tillatelser – over to år etter at hun fikk oppdraget – for å begynne forskningen.

Dermed lagde vi kun en sak etter pressekonferansen hvor regjeringen gjerne ville skryte av sitt arbeid: «Partnerdrapsforskning lagt på hylla».

Underveis i samtalen med Vibeke Ottesen viste det seg at hun også prøvde å forske på barn som er drept eller mishandlet til døde. Hun ville ikke fortelle så mye fra denne forskningen, siden den nylig var påbegynt. Men hun kunne fortelle at ingen har undersøkt eller forsket på hvor mange barn som blir drept eller dødelig mishandlet siden 1980. Den gang ble det forsket på hvor mange foreldre som tok livet av sine barn fra 1950 til 1979. Men siden da har ingen sett nærmere på dette.

Hvordan kan man bekjempe vold og dødelig vold mot barn, hvis man ikke vet noe om omfanget?

1.3 Sentral problemstilling

Hvordan kan regjeringen skryte av sitt arbeid for å forhindre det de omtaler som familievold, når ingen vet hvor mange barn som er berørt? Og hvordan kan man bekjempe noe hvis man ikke har kjennskap til om det finnes noen fellesfaktorer rundt de barna som lever i hjem der det utøves vold? Her lå det helt klart en rekke ubesvarte spørsmål som krevde svar. På dette tidspunktet visste vi ikke om myndighetene faktisk hadde svar på noen av spørsmålene eller ikke. Men svarene fantes i hvert fall ikke i Regjeringens statusrapport. Dermed begynte jobben med å avdekke hva det finnes oversikt over, og hvor er manglene.

1.4 Metode: Hvordan dokumentere fraværende dokumentasjon

For å bekjempe et problem må man vite hva problemet består av. I tillegg må man også ha oversikt over hvor omfattende det er, og hva som kan være faresignalene for at slikt skjer.

Etter å ha snakket med kriminolog Vibeke Ottesen og psykolog Solveig Karin Bø Vatnar tok vi kontakt med NKVTS (Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress). De lagde i 2007 rapporten «Vold og overgrep mot barn og unge». Rapporten er kun basert på spørreskjemaer besvart av avgangselever ved videregående skole. Den sier ingenting om hvor alvorlig volden er, om barnevern/politi/andre instanser har vært involvert eller om noen faktisk har dødd av volden. De har heller ikke sett på hva slags familieforhold barna lever under. Rapporten konkluderer imidlertid med at 22 prosent av jentene og åtte prosent av guttene sier selv at de har blitt utsatt for et mildt seksuelt overgrep. Og 25 prosent har opplevd fysisk vold fra minst én av foreldrene sine.

Deretter kontaktet vi Statistisk Sentralbyrå (SSB) for å høre om de hadde oversikt over hvor mange barn som blir drept eller dødelig mishandlet hvert år. Det hadde de. Men de har ingen oversikt over hvem som har drept barna. I tillegg mangler SSB oversikt over hvor mange barn som er mishandlet til døde. Da vi kontaktet ulike saksbehandlere i SSB og spurte om en oversikt kunne utarbeides, fikk vi vite at de verken hadde tallmateriale eller anledning til å gjøre det.

http://www.ssb.no/else0500.html

Dødsfall blant barn 1-17 år, etter underliggende dødsårsak, 2003

KB-18 Årsak	1 all	1-4 år	5-9 år	10-14 år	15-17 år	1 all	1-4 år	5-9 år	10-14 år	15-17 år
1 all (A00-199)	123	29	23	30	41	82	31	13	20	18
Dødsfall av sykdommer (A00-899)	67	22	17	14	14	56	24	10	13	9
Infeksjons inkl. parasittære sykdommer (A00-899)	8	2	4	2	0	1	0	0	1	0
Ondartet svulster (C00-C97)	14	3	5	5	1	13	4	4	4	1
Avhengighet av medikamenter (F11-F19)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iskemisk hjertesykdom (I20-I25)	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Karsykdommer i hjernen (I60-69)	2	1	1	0	0	1	0	0	1	0
Influenza (J10-J11)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lungbetennelse (J12-J18)	2	2	0	0	0	1	1	0	0	0
Arma (J45-J46)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre kroniske sykdommer i nedre luftveier (J40-J47)	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Vise tilstander ved begynnelsen av den perinatale periode (P00-P96)	2	1	0	1	0	5	3	1	0	1
Medfødte misdannelser (Q00-Q99)	8	3	3	1	1	14	7	0	5	2
Plutselig død av ukjent årsak hos spedbarn (krabbbedødsdram) (R15)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre sykdommer (Rest A00-899)	29	10	4	4	11	21	9	5	2	5
Voldens dødsfall i all (V01-V99)	56	7	6	16	27	26	7	3	7	9
Transportulykker (V01-V99,995)	29	3	4	8	14	8	5	1	1	1
Falkulykker (W00-W99)	1	0	0	0	1	2	0	1	0	1
Brannulykker (X00-X09)	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Forgiftingsulykker (X40-X49)	1	0	0	0	1	2	0	0	0	2
Selvmord (X60-X84,987,8)	15	0	1	5	9	7	0	0	3	4
Drap, overfall (X85-X99,987,1)	1	1	0	0	0	3	1	0	1	1
Andre ytre årsaker til død (Rest V01-V99)	8	3	1	2	2	4	1	1	2	0

Fullført

SSB: Dødsfall hos barn etter årsak

Da tok vi kontakt med Kripos. Kripos har en oversikt på nettet over antall drepte personer tilbake til 1990. Tilbake til 2000 har de også en oversikt som viser hva slags

forhold det er mellom forøver og offer. En av de kategoriene de har laget er «foreldre/barn». Denne kategorien gjelder alt fra voksne folk som dreper deres eldre foreldre på sykehjem til foreldre som tar livet av sine voksne barn, samt foreldre som tar livet av mindreårige barn. Dermed er den oversikten så uoversiktlig at den sier ingenting om hvor mange mindreårige barn som blir drept av sine foreldre.

I tillegg har Kripos en oversikt over hvor mange barn under 16 år som er drept de siste ti årene. Men i den oversikten står det ingenting om hvem som er forøver.

Dermed er det ubesvart hvor mange barn under 16 år som er drept av sine egne foreldre. Men siden Kripos har lagt ut mange tall på nettet, tenkte vi at de sikkert sitter på flere tall selv. Og kanskje en oversikt over hvor mange barn som var drept av sine egne foreldre. Men en slik oversikt fantes ikke. Vi fikk vite at Kripos aldri hadde blitt bedt om å utarbeide det, eller gjort det på eget initiativ. Samtidig fikk vi vite at før 2000 var det ingen elektronisk oversikt over hvor mange barn som var drept.

Vi skjønnte nå at tallet på antall barn drept av sine foreldre kunne utarbeides. Dermed kontaktet vi flere ulike kilder i politiet. Vi presenterte hva vi tenkte, og hvordan vi ville bruke informasjonen. Til slutt fikk vi en liste politiet selv mente var komplett over barn som var drept av enten foreldre eller steforeldre. Listen sa imidlertid ingenting om kjønn eller alderen på barnet utover at det var under 16 år. Men listen inneholdt informasjon om det var far/mor, stefar/stemor som var forøver. Og den viste kun hvilket politidistrikt barnet var drept i. Utover dette fortalte listen ingenting om hvor eller hvordan drapet hadde skjedd. Listen var heller ikke oppdatert i forhold til straffeforfølgelse av gjerningsmenn. Det viste seg imidlertid senere at listen også hadde flere feil, og at antallet ikke stemte.

Samtidig som vi bearbeidet kilder i politiet kontaktet vi også Stine Sofies stiftelse for å høre om de hadde en oversikt over hvor mange barn som er drept eller mishandlet til døde av sine foreldre. Det hadde de ikke. Organisasjonen jobber rettspolitisk for å bedre barns oversikt. De kunne fortelle at de aller fleste barn som blir tatt livet av hjemme sjelden havner i rettssystemet. Samtidig blir foreldre primært tiltalt og dømt for «legemsbeskadigelse med døden til følge», og ikke drap, når de utsetter barna sine for dødelig vold. Ifølge Stine Sofies stiftelse er det også de minste barna som oftest blir mishandlet til døde. Den påstanden bestemte vi oss for å forfølge.

År	One	Oslo	Foreldre	Uoppklare
2009	29	26	27	1
2008	33	30	35	1
2007	32	26	46	1
2006	36	32	39	2
2005	30	29	34	1
2004	33	32	36	1
2003	44	39	47	2
2002	43	36	43	2
2001	34	33	35	1
2000	43	43	47	2

1.5 Etikk: Hvorfor skrive om døde barn en gang til?

Det var tydelig at regjeringen ville bekjempe familievold uten å ha oversikt over omfanget. For å bekjempe et problem så må man vite hva problemet består av.

Samtidig ble det tidlig veldig tydelig for oss at vi måtte ha klare nyhetssaker for å kunne skrive om de døde barna en gang til. Vi måtte tydeliggjøre overfor våre lesere, og ikke

minst de familiene som er rammet at vi ville noe mer og noe langt annet enn å vise bilder og navn av døde barn utover sidene på VG og VG Nett.

Det er det ofte slik at når et barn blir drept av sine foreldre mener både politi og medier at det er en privat tragedie. Det blir en sak som omtales i kort tid akkurat når det skjer, men som sjelden skrives om utover det. Det er sjelden journalister stiller spørsmål ved hva omgivelsene kunne ha gjort annerledes for at barnet ikke skulle bli utsatt for dødelig vold av sine aller nærmeste.

Vi ville se om det fantes signaler, fellestrekk ved de barna som ble drept eller dødelig mishandlet som noen kunne ha tatt tak i før det gikk så langt at barnet ble utsatt for dødelig vold. Hadde noen sviktet barnet? Kunne drapet eller den dødelige volden ha vært unngått? Og kan vi gjøre noe for de barna som i dag lever i voldelig familier?

2. AVGRENSNING OG PROBLEMSTILLING

2.1 Hvorfor ha med både barn som er drept og mishandlet til døde.

Vi valgte tidlig å ha med barn som både er mishandlet til døde av sine foreldre, og de som er drept. Når barn dør som følge av foreldres vold, blir foreldre ofte dømt for mishandling med døden til følge. Grunnen til dette er ofte at bevisbyrden er så stor for drap at påtalemyndigheten heller går for mishandling slik at de er sikret en dom. Dette kan man se i dommene, hvor aktor gjerne ber om §229 (mishandling) – subsidiert §233 (drap).

Men for barnet er resultatet uansett det samme. Og ofte kan livet til barnet være langt verre og mer brutalt før det dør av mishandling enn dersom det blir drept. I tilfeller der barn over lengre tid blir utsatt for vold, er det også stor sannsynlighet for at omgivelser som venner, familie, barnehage, skole, helsesøstre og andre kan ha sett eller mistenkt mishandling. Dermed kan/burde noen ha varslet om barnets situasjon. Og disse faremomentene var en av tingene vi ville undersøke.

2.2 Avgrensning av tid

Vi avgrenset tidsperspektivet til ti år tilbake. Kripos har kun digitale tall tilbake til 2000. Tidligere enn det må man søke manuelt i deres arkiver. Da var vi avhengig av at noen andre skulle gjøre det. Vi ville være helt sikre på at det tallet vi endelig kom fram til var helt riktig. En tiårsperiode vil også vise om det er noen trender. Er det et jevnt antall barn som blir drept hvert år, eller har det vært stigende eller synkende antall?

2.3 Hvordan avgrense forøveren

Flere av de vi nå hadde pratet med – inkludert de fem statsrådene som holdt pressekonferanse om regjeringens arbeid mot familievold – pekte på at hjemmet ofte er det farligste stedet å oppholde seg. Som foreldre tenker man gjerne på alle de farer som lurar utenfor døra. Skumle menn i buskene, desperate kvinner som vil kidnappe ditt barn, psykisk ustabile som kan trekke kniv mot sønnen eller datteren din på trikken. Sjelden tenker vi på nabogutten eller naboenta som med senkete skuldre og frykt i blikket vrir om nøkkelen inn til sitt eget hjem.

BARN OFFER FOR FORELDRES VOLD

I det hjemmet kan det være omsorgspersoner som ikke vil barnet godt. Foresatte som skal passe på mindreårige, men som av ulike grunner ikke mestrer oppgaven. Vi ville se på hvor omfattende det er at barn blir utsatt for vold – og i verste tilfelle dødelig vold av sine aller nærmeste.

En stefar eller stemor vil ha samme eller tilnærmet samme rolle som biologiske foreldre i barnets hjem. Derfor bestemte vi oss for å undersøke både foreldre og steforeldres dødelige vold.

3. SJEKKE TALLENE

3.1 Metode: Hvordan sjekke at Kripos-listen var korrekt

Listen fra Kripos viste at et stort flertall av foreldrene som har drept sine egne barn også har tatt livet av seg selv. Dermed finnes det ingen dom i saken. For å få bekreftet hvor mange barn som var drept av sine egne foreldre måtte vi finne hvert enkelt barn.

Vi begynte dermed å søke i ulike kilder etter barna. Det eneste vi hadde å gå etter på dette tidspunktet var politidistrikt, hvilken av foreldrene som var gjerningsperson og dato for gjerningsøyeblikket.

Siden vi hadde politidistriktet begynte vi å søke i lokalaviser på dato. Der fant vi flere av sakene omtalt. Noen var omtalt kun helt anonymt, andre hadde noen åpne kilder. I flere av sakene stod det heller ikke mer enn «barn». Dermed var det fremdeles uvisst om det var en gutt eller jente og hvor gammelt barnet var. Men det fremkom tydelig i alle sakene at politiet slo fast at barnet eller barna var drept av en av sine foreldre.

Men ikke alle sakene var omtalt i lokalavisene. Dermed begynte vi også å søke i atekst etter barna. VG hadde tidligere laget en oversikt over barn som var drept basert på Kripos-listen, uten å knytte dette til hvem som var gjerningsmenn. Den listen ble også nyttig fordi vi her fikk vite mer om kjønn og alder på barna, samt mer informasjon om det var far, mor, stefar eller stemor som var forøver.

Vi har jobbet som journalister i lang tid, og har dermed god kjennskap til nyhetsbildet de siste ti årene. Gode krimkolleger ble kontaktet og konferert med. Men vi fant likevel ikke fram til alle barna på denne måten. Det var tydelig at listen vi satt med ikke stemte.

VGs artikkel fra mai 2008 slo fast at 36 barn var drept, men ikke av hvem.

Dermed måtte vi kontakte de ulike politidistriktene der vi var usikre på om en foreldre faktisk hadde tatt livet av barnet sitt. Det viste seg at i flere av sakene hadde ikke politiet bevis for at barna faktisk var drept av en av sine foreldre. Dette gjaldt blant annet en åtte måneder gammel baby som står oppført som drept av stefaren sin på Kripos sin liste. Men stefaren er etter flere runder i rettsapparatet endelig frikjent for drapet.

Etter å ha funnet alle barna på listen og korrigert opplysningene, satt vi nå på en liste med 27 barn som var drept av sin far, mor, stefar eller stemor. Men listen var foreløpig langt fra komplett. Vi måtte begynne å lete etter barna som var mishandlet til døde.

3.2 Metode: Hvordan sjekke hvor mange barn som blir mishandlet

Vi begynte å kontakte ulike organisasjoner for å høre hvor omfattende problemet er med mishandling hjemme. Redd Barna opererer med et tall på hvor mange barn i Norge som blir mishandlet hjemme. Barneombudet har et annet tall, men var samtidig klare på at det ikke finnes et bestemt tall på dette. Røde Kors har sine tall basert på antall henvendelser til deres hjelpetelefon. Barne- og likestillingsdepartementet har ingen tall i det hele tatt, men henviste oss i stedet til de ulike organisasjonene.

Voldsforskere ved Universitetet i Bergen eller Universitetet i Oslo har heller ikke undersøkt dette nærmere. De hadde ingen konkret oversikt som kunne si noe utover at dette er et omfattende problem.

Dermed begynte vi igjen å gå til politi- og påtalemyndighetene. Men ved Politihøgskolen har ingen oversikt over hvor omfattende dette problemet har. Vi kontaktet dermed riksadvokaten for å sjekke om de har oversikt over hvor mange foreldre som er dømt for vold mot barn. Det hadde de ikke, og de hadde heller ikke mulighet til å utarbeide en slik for VG Nett.

Vi kontaktet

deretter flere

statsadvokatembeter i landet for å høre om de hadde noen oversikt eller formening om hvor omfattende dette problemet er. Ingen hadde noen liste over antall barn som var alvorlig eller dødelig mishandlet av sine foreldre. Men stort sett mente de at det var flere saker, og at dette burde sees nærmere på. Flere antydte også at selv om mange barn blir dødelig mishandlet, så er det svært få av disse sakene som kommer for retten.

Da tok vi kontakt med rettsmedisiner Torleiv Rognum. Han er meget erfaren innen obduksjon, og blir ofte brukt som ekspertvitne. Han mente at så mange som ti barn hvert år blir mishandlet til døde. De aller fleste barna er under 1 år og dør som følge av dødelig vold av sine foreldre.

Men hvor var disse sakene i mediene? Vi hadde aldri hørt om ti barn årlig de siste årene som var mishandlet til døde av sine foreldre. Dette var ikke omtalt. Hvorfor ikke? Og hvem flere kjente til det tallet?

Vi kontaktet Helsetilsynet, som bekreftet at også de mente at så mange som ti barn under 3 år ble mishandlet til døde hvert år.

I Tilsynsmelding 2009 gir Statens helsetilsyn uttrykk for sin bekymring over at det antagelig dør 9 barn under 3 år hvert år i Norge som følge av mishandling og omsorgssvikt fra sine nærmeste. På bakgrunn av dette mener Helsetilsynet at helsetjenesten må gjøre et løft for å bedre varslingen av vold mot, mishandling av og omsorgssvikt overfor barn.

- *NI OFRE HVERT ÅR: Brev fra helse- og omsorgsdepartementet til alle landets kommuner.*

Men på spørsmål til både Rognum og Helsetilsynet om foreldrene var dømt for volden, ble det stille. Det var tydelig at dette sjelden ble politisaker.

Vi begynte å tenke: Hvis ti voksne personer hvert år ble mishandlet til døde av sine nærmeste, så hadde det blitt omtalt i mediene. Politiet hadde laget saker, og gjort alt de kunne for å få gjerningsmennene dømt for ugjerningen. Hvorfor er det så stille rundt de døde barna? Og hvor er dommene?

3.3 Metode: Hva har de gjort i andre land?

Når det viste seg at det ikke finnes tall på døde barn i Norge, tenkte vi at det kanskje var gjort forskning på dette i land det er nærliggende å sammenlikne oss med. Vi kontaktet ulike forskningsmiljøer i Sverige og fant til slutt fram til kriminolog Mikael Rying ved Mittuniversitetet i Sundsvall. Han kunne fortelle at de hadde gjort noe forskning på dette i Sverige – blant annet har satsing på psykiatrisk hjelp til voksen redusert antall barn som blir drept av sine foreldre.

Vi undersøkte også hva slags forskning og lovgivning som finnes i blant annet Spania, Storbritannia og Danmark. Særlig i Danmark er lovgivningen langt strengere praktisert enn i Norge for mishandling av barn. De har også obligatorisk undersøkelse av dødsstedet når små barn dør brått og uventet.

4. HVORDAN FINNE FLERE TALL

4.1 Metode: Søke i lovdata

Dermed begynte jobben med å lete etter de mishandlete barna i dommene. Vi begynte å søke i lovdata etter §229 3.ledd som gjelder legemsbeskadigelse med døden til følge samt stikkord som far, stefar, sønn, mor, stemor, datter.

Deretter søkte vi etter §232 og §233 som gjelder skjerpene omstendigheter og drap med de samme stikkordene. Søkene ga oss etter hvert flere hundre dommer.

Med rundt hundre utskrifter med fem eller seks dommer på hver side måtte vi begynne å lese og lete etter dommene som gjaldt mindreårige barn og deres foreldre. De svært korte beskrivelsene av dommene gjorde jobben vanskelig å skille sakene. Etter hvert hadde vi fått sortert ut rundt 30 saker som vi igjen gikk tilbake til lovdata med.

Der søkte vi opp hele dommen i de sakene vi mente var relevante. Etter å ha lest igjennom alle de dommene satt vi igjen med 7 saker der foreldrene hadde blitt dømt for dødelig mishandling – og hvor dommen var rettskraftig.

I tillegg hadde vi flere dommer på foreldre som var dømt for drap – og hvor dommen var rettskraftig.

4.2 Metode: Sjekke at dommene var rettskraftige

Det viste seg nemlig i dette arbeidet at tilnærmet alle foreldre som blir tiltalt og dømt for å ha tatt livet av barnet eller barna sine anker.

Med unntak av én sak har alle foreldrene anket helt til Høyesterett.

Vi skjønnte at vi beveget oss i et minefelt. Mange foreldre blir dømt i tingretten, men blir senere frikjent i lagmannsretten. Og i enkelte tilfeller har sakene gått frem og tilbake i rettsapparatet med flere runder i lagmannsrettene også.

Vi måtte dermed søke oss frem i lovdata, og forsikre oss om at vi hadde den endelige dommen, før vi kunne konkludere med at syv barn hadde foreldre som var dømt for å ha tatt livet av dem.

4.3 Metode: Det endelige tallet

Like enkelt var det ikke å slå fast hvor mange barn som var drept av sine foreldre. Fordi de aller fleste foreldre som dreper barnet eller barna sine også tar livet av seg selv, finnes det ingen dom på saken.

Men vi hadde sjekket tallene vi fikk fra politiet, slik at den listen var korrekt. Og sammen med de dommene vi hadde funnet og informasjon fra ulike medier kunne vi konkludere med at 27 barn var drept av sine foreldre.

Men fortsatt var langt fra den store jobben gjort. Vi visste nå at 33 barn var mishandlet til døde eller drept av sine foreldre. Men vi hadde ikke navn på alle barna. Vi hadde heller ikke alder på alle. Og på noen av barna visste vi ikke en gang om det var gutt eller jente.

I tillegg ønsket vi jo opprinnelig å se om det var noen fellesfaktorer i disse sakene som man kunne ha tatt tak i for å forhindre det. Nyttig informasjon for å forhindre nye drap, sikre systemendringer, bedre rettssikkerhet og -vern for barna.

4.4 Etikk: Hvor skulle vi gå?

For å få svar på de spørsmålene måtte vi få mer informasjon om det døde barnet, familien og familieforholdene. Kunne vi be om det? Hvorfor ville vi gjøre det? Og fra hvem kunne vi få den informasjonen?

Vi fant flere argumenter for å nærme oss historiene bak de 33 ofrene. Hovedtanken med prosjektet var å finne faktorer som kunne gi grunnlag for samfunnsnyttige endringer i jobben med å styrke rettsvernet for barn. Dermed måtte vi kjenne sakene bedre, og vi var helt avhengige av opplysninger primært etterlatte og pårørende satt med.

I tillegg var det viktig for oss å være åpne og ryddige. Skulle vi omtale sakene, måtte uansett familiene bli informert og konferert på forhånd. Vi ville gi dem mulighet til å fortelle sine historier dersom de ønsket det, og vi ville gi dem mulighet til å si ifra dersom de ønsket at deres historie i minst mulig grad skulle omtales.

Samtidig var det viktig for oss å ikke kontakte den nærmeste familien direkte. Vi tenkte først at vi skulle brev hvor vi presenterte prosjektet. Men den ideen ble relativt raskt forkastet. Med et slikt brev kunne vi risikere å nå fram til de pårørende på helt gale tidspunkt for dem. Samtidig vil et slikt brev skape mange spørsmål som de kanskje ville ha svar på umiddelbart. Å overføre ansvaret for å ta kontakt for å få svar over på de pårørende var uaktuelt.

Vi bestemte oss dermed for å finne frem til kilder i kretsen rundt de pårørende, og få sentrale personer til å formidle kontakt. På den måten ble de kontakte på riktig tidspunkt, og kunne selv si ja eller nei til å snakke med oss.

5. HVORDAN FINNE BARNA

5.1 Metode: Hvordan finne barna som var helt anonyme i dommene

I enkelte av sakene satt vi nå kun med informasjon om at en gutt eller jente var drept eller mishandlet til døde av en av sine foreldre. Vi hadde ingen informasjon om pårørende, foreldre, folk i nærmiljøet eller noe annet.

I de sakene hvor det var en rettskraftig dom tok vi derfor direkte kontakt med domstolen for å få dommen i en versjon som ikke var anonymisert. Men det viste seg å ikke være så lett som vi trodde å få den ikke-anonymiserte versjonen som vi trodde. Saksnummeret i dommen fra lovdata var ved enkelte domstoler ikke gyldige lenger. Dermed fant ikke de ansatte ved domstolene fram til dommen uten navn på de berørte partene. Og i sakene som var eldre enn fem år ville ikke domstolene dele ut dommen – med forklaring i gjeldende offentlighetslov.

Men alle dommene fortalte oss hvem som representerte partene i retten, og vi kontaktet statsadvokater, forsvarsadvokater og bistandsadvokater for å få mer hjelp. Gjennom utallige telefonsamtaler fikk vi navn på noen av barna, samt etterlatte foreldre. Men noen av sakene var så gamle at partene ikke husket hele navn. Og flere av disse hadde sluttet som advokat, og hadde dermed ikke tilgang til arkivene sine lengre. De kunne eller ville heller ikke huske navnet på barnet eller de pårørende. Enkelte av politijuristene sa også at dette var informasjon som ikke var offentlig.

I de få tilfellene der advokatene fremdeles var i jobb, og fremdeles hadde kontakt med sine klienter fikk vi opprettet kontakt på den måten. Men problemet i disse sakene var at vi kun kom i kontakt med den forelderen som var dømt for mishandlingen eller drapet. Tidligere fikk ikke døde barn eller deres pårørende opprettet noen bistandsadvokat.

Av dommene kunne vi også lese at enkelte av barna hadde vært innom sykehus før de døde. Ved hjelp av kilder ved sykehusene og kilder i politiet fikk vi navn på flere av barna og foreldrene. Noen av dommene var også så detaljerte at de ga oss mye informasjon om omstendighetene som vi senere kunne bruke i statistikken vår.

For å komme i kontakt med den pårørende i saker hvor vi ikke fikk hjelp av advokater eller politijurister måtte vi gå andre veier. I dommene stod det ofte adresse hvor ugjerningen hadde skjedd. Dermed kunne vi ringe naboer, den lokale helsestasjonen og skolen. I tillegg har vi kontaktet barnevernet i de sakene hvor vi gjennom avisartikler hadde kjennskap til at familien hadde vært innom dem.

I flere av sakene hadde vi ingen informasjon overhode om barnets etterlatte familie. I noen av sakene fikk vi hjelp av lokalaviser i de aktuelle områdene. I et tilfelle, gjennom avisenes arkiv, og journalister som husket saken, fikk vi navn på det døde barnets gjenlevende familie, og kunne kontakte en slektning. Vi kom i direkte kontakt med nærmeste familie gjennom denne.

5.2 Metode: Hvordan finne barna som var helt anonyme og hvor det ikke fantes noen dom

I enkelte av sakene visste vi ikke mer enn at en forelder hadde tatt livet av sin sønn eller datter et sted i Norge på et gitt tidspunkt. I slike saker finnes det ingen dom. Og dermed måtte vi søke andre steder for å få navn på de etterlatte.

Mor tok med seg sønnen (9) i døden

NES: For kort tid siden fikk Nes-kvinnen vite at hun var alvorlig syk. Fredag tok hun ifølge politiet livet av sin ni år gamle sønn og seg selv.

EKSEMPEL: I en sak var dette all informasjon vi hadde. (Kilde: rb.no 13.5.2006)

Disse sakene var omtalt i media tidligere, men i svært varierende grad. I flere av sakene fant vi kun nyhetsartikler med anonyme kilder. Vi kontaktet journalistene bak hver eneste artikkel i både riks- og lokalaviser, men fikk ikke hjelp. Vi kontaktet det lokale

politiet, men de hadde fått klare instruksjoner om å ikke si noe til media om disse sakene. Vi kontaktet også lokale arbeidsgivere i de sakene hvor de var omtalt. Men alt uten hell.

Uten å ha mottatt hjelp valgte vi til slutt å kontakte rektorene ved de lokale skolene. Etter å ha gått flere runder med rektorene hvor vi fortalte om prosjektet, sendte mail med beskrivelse av hvordan vi håpet det skulle bli, og en «dummy» på hvordan artiklene ville se ut fikk vi til slutt gjennomslag. Rektorene valgte å formidle kontakt videre til de pårørende.

På den måten sikret vi at familiene nå kunne velge om de ville ha kontakt med oss eller ikke. Enkelte pårørende ville la seg intervju og stå fram både i papiravisa og på nett. Andre ønsket at deres barn i mindre grad skulle omtales. Men alle forstod og var enige i at dette skulle omtales.

I enkelte saker ga også dype søk på nettet resultater. Gjennom en avisartikkel fant vi området der barna hadde blitt drept. Fra avisartikkelen visste vi at det hadde vært en konflikt rundt fordelingen av barna. Dermed kontaktet vi familievernkontoret i det aktuelle området. Gjennom en lengre samtale fikk vi navn på flere advokater i samme området som jobbet med den type saker. Etter å ha ringt rundt til alle advokatene hadde vi fortsatt ikke kommet fram til den riktige. Men da vi søkte på nettet igjen fant vi en nettside hvor flere av disse advokatene var samlet. I tillegg til to nye advokater. Den ene viste seg å være den aktuelle advokaten til den gjenlevende forelder. Og etter en lengre samtale med ham, og igjen samme prosedyre med å sende over mail og informasjon om hvordan dette skulle bli satt vi med navn og telefonnummer på en forelder som hadde opplevd at barna var drept.

I en sak kontaktet vi først det aktuelle politidistriktet for å spørre om hjelp til navnene. I denne saken var både offer og gjerningsperson drept. Via en politikilde fikk vi politiets saksnummer på mappen. Saken lå ikke lenger lagret digitalt. Den aktuelle lensmannen og politiadvokaten som hadde hatt saken, hadde sluttet. Ved den aktuelle politistasjonen fant politiet fram mappen i arkivet i kjelleren. Derfra fikk vi ved hjelp av politikilden oppgitt navnet på forelder og barnet, og adressen de hadde bodd på. Da kunne vi gå tilbake til offerets hjemkommune, oppsøke skolen barnet var ved elev ved, og spørre om noen kjente til etterlatte. Ettersom de opprinnelig ikke var fra dette stedet, var det ingen opplysninger om det. Heller ikke naboer eller utleier visste mer. Presten husket at det hadde vært få pårørende. Kirkekontoret opplyste fra festeregisteret (unntatt offentlighet) at den som betalte regningen for graven til mor var oppført som "ingen". Barnets grav var i et annet fylke, ved et annet kirkekontor. Der lykkes vi ikke å få informasjon fra festeregisteret. I denne saken fikk vi kjennskap til barnets navn. Ut fra politiets saksmappe fikk vi vite omstendighetene rundt drapet, slik at vi fikk det vi trengte til statistikken vår. Men vi kom aldri i kontakt med barnets etterlatte.

I en annen sak med ukjent gjerningsperson og offer, fant vi via presseklipp hvor drapet hadde skjedd. Begge var døde. Ettersom drapet skjedde på gjerningspersonens arbeidssted, kontaktet vi arbeidsgiver. Han husket navnet på gjerningspersonen, og den etterlatte familiens talsperson fra den tiden det skjedde. Etternavnet var riktig, men fornavnet var feil. Dette var et lite sted, og lykkeligvis var vedkommende i slekt med han vi søkte. Da vi fikk riktig navn og nummer, ringte vi på nytt. Vedkommende ba oss ringe

tilbake senere. To dager senere ringte vi tilbake. Han ville ikke snakke, men vi rakk å varsle om saken som var under produksjon.

I en annen av de ukjente sakene husket politiet saken, men visste også at det ikke var noen pårørende som var tilgjengelige, verken i inn – eller utland. Hele familien ble drept. En advokat var inne i saken på det tidspunktet drapet og selvdrapet skjedde. Han ville ikke gi oss informasjon om saken, trolig hadde han ingen ting, det var ingen parter å bistå etter drapet. Fra politiets saksmappe fikk vi informasjon om omstendighetene som vi kunne bruke i statistikken vår.

5.3 Metode: Hvordan finne familiene til de barna vi hadde navn på

Gjennom flere avisartikler vi hadde funnet hadde vi navn på flere av barna på listen. Men vi manglet navn på foreldre eller andre pårørende.

I flere av sakene har faren til barnet tatt livet av seg selv, barnet og barnets mor. Dermed måtte vi begynne å lete etter øvrig familie. I noen saker ringte vi utfra etternavn og stedsnavn, med vekslende hell. I andre tilfeller fikk vi kontakt med lokale prester, som videreformidlet kontakt.

Mange lokaljournalister hjalp oss med kontaktinformasjon. På små steder kjenner lokaljournalistene menneskene i sitt nærmiljø, og de hjalp oss stort. Takk!

Vi har gjort søk på nettet i diverse forum, og Google og i Facebook-grupper for å finne foreldrene. Vi har gjort flere utvidede søk i atekst for å se om noen kan ha sagt noe i en annen setting sammen med det avdøde barnet. Deretter har vi tatt kontakt med de personene som da har vist seg å kjenne barnet og spurt om de kunne formidle kontakt med familiene.

Flere av disse sakene var profilerte drapssaker med mye medieomtale. I noen tilfeller hadde etterlatte selv stått frem. Likevel visste vi ikke hvordan tilstanden var for de nå, en stund etterpå, og vi ville ikke kontakte dem direkte uten å vite noe om det. Derfor var vi avhengig av å finne personer i kretsen rundt dem. I en sak kontaktet vi presten i det aktuelle distriktet. Han henviste til presten som jobbet ved kirken før ham, og som husket begravelsen. Den tidligere presten husket den etterlatte familien, og kontaktet dem på vegne av oss. Vi fikk nummeret og tillatelse til å ringe.

I et annet tilfelle hadde vi barnets navn, men ikke gjerningsmannens. Nesten hele familien ble drept. De lokale lensmannen hjalp oss med informasjon til statistikken vi lagde, rundt spørsmålene barnevern, skilsmisse, rus. Daværende rektor på skolen i bygda husket saken, men ikke navn på etterlatt familie. Presten hjalp oss litt videre. Til slutt havnet vi hos kontordamen på en av skolene som hadde vært involvert. Hun husket et navn som lignet fornavnet på en vi skulle snakke med. Vi fikk flere treff, men ut fra adressen snevret det seg inn til et navn i telefonkatalogen. Vi ringte, sendte SMS, fikk ikke svar. Vi ringte naboer til stedet der drapet skjedde. De husket navn på venner av de døde. Vi fikk tak i moren til en venn. Etter å ha forklart hva vi jobbet med, fikk vi nummeret til vennen, som igjen kontaktet den etterlatte slektningen. Hun ringte tilbake, og sa at det var greit at vi ringte denne slektningen.

Den var den samme vi tidligere hadde ringt, men siden vedkommende da ikke visste hva det gjaldt, fikk vi ikke svar. Når hun ble forklart hva vi var ute etter, ville hun hjelpe oss. Heretter holdt vi kontakten med slektningen og et annet familiemedlem vi ble henvist til. Gjennom denne kontakten fikk vi hele historien.

Noen etterlatte fikk vi kontakt med gjennom gjentatte samtaler og presentasjon av prosjektet til forsvarere og oppnevnte bistandsadvokater. I et tilfelle gikk den første kontakten til en bistandsadvokat i en av sakene. Etter en lang samtale fikk vi tips om en annen bistandsadvokat, som kunne kontaktes og som hadde kjennskap til andre saker.

Etter å ha hatt jevnlig kontakt over tid, både via samtaler, tekstmeldinger og eposter, fikk vi etter hvert tillit slik at vi kunne kontakte de etterlatte i den aktuelle saken.

Gjennom å kontakte så mange som mulig i familiens omgangskrets satt vi til slutt med god dokumentasjon på hva slags liv barnet hadde hatt. Dette var viktig for oss både for å være godt forberedt når vi snakket med barnets nærmeste pårørende, samt for å kunne lage statistikken som vi baserte flere av nyhetssakene våre på. Intervjuobjektene skulle være trygge på at vi kjente saken.

5.4 Hvordan finne familien til barna vi visste var drept, men ikke hadde dommen på

I oversikten over de 33 barna visste vi at enkelte av barna var drept av enten mor eller far. Men vi hadde likevel ikke dommen, som kunne gi oss navn på de pårørende.

Samtidig visste vi at barnet var drept av enten mor eller far, og at det var omtalt i avisartikler anonymt.

Men på bilder brukt i disse artiklene stod det navnet på fotografen. Dermed tok vi kontakt med fotografen, som ikke husket navnet på de pårørende, men kunne fortelle hvor bildet var tatt. Et nytt søk i atekst med kombinasjonen av alder på barnet og sted ga til slutt navn på en advokat som var nevnt i forbindelse med saken i en lokalavis. Gjennom samtalen med en ansatt ved advokatkontoret fikk vi navnet på foreldrene til den pårørende – altså barnets besteforeldre. De kunne igjen overbringe kontaktinformasjon for oss til den forelderen som var igjen.

Noen av sakene var så ferske at selv om vi kjente både gjerningspersonens og barnets navn, var det ikke aktuelt å kontakte nær familie direkte.

Ved hjelp av politikilder fikk vi fra saksdokumenter tilgang til navn på personer som kjente familien godt, men som samtidig var perifere nok til å kunne kontaktes. Dette var av hensyn til sorgprosessen, vi ønsket ikke å gi familien en ytterligere belastning dersom vi ikke visste om de var modne for vår henvendelse. Vi kunne nå presentere prosjektet for personer i kretsen utenfor den nærmeste familien. I noen tilfeller fikk vi grønt lys for å kontakte de direkte, i andre tilfeller gikk kontakten gjennom familievennen. Da fikk vi hele historien, som var viktig for vår undersøkende journalistikk.

5.5 Etikk: Vær åpen og ærlig

Flere av kildene ved sykehus og politi hadde vi aldri hatt kontakt med tidligere. Men ved å være åpne og ærlige om hva vi ønsket å gjøre, og hvordan informasjonen skulle bli brukt valgte de aller fleste vi traff og snakket med å bidra med det de visste.

Det var hele tiden viktig for oss at de var trygge på at den informasjonen de ga oss, ville bli forvaltet etter avtalen med dem.

Når vi først, ved hjelp av ulike metoder, hadde funnet fram til de relevante kildene, brukte vi tid på å forklare prosjektet, gi dem tid til å tenke over hva de ville bidra med, og deretter forsikre om hvordan opplysningene skulle brukes, og følge opp dette tett fra intervju til publisering.

Dette ble en styrke for prosjektet, vi opparbeidet en teknikk som fungerte, og som vi fikk gode tilbakemeldinger på i ettertid. Metoder for å ivareta var viktig i dette spesielt sårbare kildefeltet.

6. TA KONTAKT MED FAMILIENE

6.1 Hvem tok vi kontakt med

Vi satt nå med navn på flere av de aller nærmeste pårørende til barna. Noen av navnene tilhørte barnas tanter/onkler og besteforeldre. Mens andre navn tilhørte moren eller faren til barna.

I de sakene hvor våre kontaktpersoner hadde vært i kontakt med familien, og vi hadde fått beskjed om at de ikke ønsket direkte kontakt med oss respekterte vi dette. Vi informerte dem samtidig om at vi tenkte å lage prosjektet, og fortalte i hvilken grad vi ønsket å omtale deres barn. I hvilken grad vi skulle identifisere deres barn med navn eller bilde var etiske vurderinger som er omtalt i denne rapporten, under publisering.

6.2 Metode: Hvordan tok vi kontakt

I de sakene hvor vi fikk forståelsen av at vi kunne ta kontakt, gjorde vi det på den måten de pårørende ønsket det. Nå var det ekstremt viktig å være tydelig, ærlig og åpen om hva vi ønsket, og å ikke endre forutsetningene underveis.

Vi lagde en «dummy» av et par saker vi så for oss – for å kunne sende til de pårørende dersom de ville det.

De aller fleste ønsket at vi skulle ringe på et spesielt tidspunkt. Da vi tok kontakt presenterte vi oss, bakgrunnen for hvorfor vi ringte og hvorfor vi mente det var riktig å belyse disse sakene igjen. Vi fortalte mest mulig om våre erfaringer med myndighetene og de manglende rapportene vi hadde lest og at det ikke fantes noen forskning på temaet.

Alle vi snakket med ønsket å stå fram med sine historier. Selvsagt kom ikke den avgjørelsen umiddelbart for noen. De trengte mye informasjon, mye tid, lange samtaler

hvor de kunne komme med sine spørsmål, undringer og innspill. I flere uker hadde vi samtaler – gjerne på kveldstid med de pårørende.

I tillegg var det masse mailkorrespondanse. De sendte mail med spørsmål, og ville gjerne ha svar umiddelbart. I flere uker var vi tilgjengelige døgnet rundt for de pårørende.

Kontakten forløp i alle kanaler, på alle døgnetstider. Facebook, mail, SMS, telefonsamtaler og personlige møter med oppfølgende samtaler. Dette var ingen 8-16-jobb. Det forsto vi raskt. Vi intervjuet de som ville formidle, på det tidspunktet det passet for dem. Vi mente saken hadde såpass stor samfunnsmessig betydning, at vi ville gjøre det som var nødvendig for å få innsikt i historiene. Da var det avgjørende å være tilgjengelig.

7. HVORDAN LAGE NYHETSSAKENE

7.1 Metode: Systematisere informasjonen i Excel

Etter å ha hatt dyp kontakt med de pårørende over lengre tid, samlet inn dokumentasjon rundt barna fra dommer, advokater, tidligere avisartikler, politi, Kripos, sykehus, familie og venner av barna satt vi med stor kunnskap og kjennskap til barnas liv.

Vi hadde begynt med et word-dokument hvor vi skrev inn informasjon etter hvert. Deretter flyttet informasjonen slik at hvert barn hadde sitt eget word-dokument. I tillegg hadde vi systematisert all informasjonen i ringpermer – slik at hvert barn hadde et eget skilleark i permen.

Men det ble vanskelig å holde oversikten også på denne måten. Dermed bestemte i oss for å lage avanserte Excelark hvor hvert barn ble plassert på en egen linje. Deretter fylte vi ut om barna hadde blitt drept eller mishandlet til døde. Hvem som var gjerningsmann og om vedkommende hadde blitt straffet eller tatt livet av seg selv.

Alt vi visste om barna ble klassifisert inn i kategorier. Det viste seg da at vi hadde mye informasjon om enkelte barn, men ikke fullt så mye om andre. Excelarket avslørte at det var overvekt av enkelte funn, fordelt på flere kategorier. I mange av sakene manglet vi opplysninger som vi visste i andre saker, og flere av disse opplysningene viste seg å være interessante å se nærmere på.

Rus	Psykisk syk	Skilsmisse	Drept
Nei	Torturskadd far	Ønsket skilsmisse	Drept
Nei	ikke	ikke	Mishandlet
Alkohol	ikke	Skilsmisse	Drept
Alkohol	ikke	Skilsmisse	Drept
Hasj	ikke	ikke	Drept
Nei	psykisk syk	Barnefordeling	Drept
Rus	ikke	ikke	Mishandlet
Nei	psykisk syk	Nylig skilsmisse	Drept
Nei	psykisk syk	Nylig skilsmisse	Drept

Utdrag fra VG Netts statistikk/arbeidsverktøy i metodisk undersøkelse.

Dette bildet dukket opp etter at vi hadde hentet inn nødvendig dokumentasjon. For å gjøre bildet komplett, måtte vi ut en ny runde for å hente informasjonen vi nå manglet. Vi gikk tilbake til kildene våre i politiet, sykehus, dommene og de pårørende, og spurte om mer.

På dette tidspunktet hadde vi opparbeidet oss svært god tillit hos de aller fleste. Så de som kunne hjelpe oss gjorde stort sett det. Til slutt var Excelarket komplett fylt ut.

7.2 Metode: Funn i Excelarket: Hva var nytt i VG Netts artikkelserie?

Ingen visste hvor mange barn som er drept av sine foreldre i Norge. Det var ikke gjort systematiske undersøkelser av norske barnedrap i 1979. VG Nett fant tallet. Og vi fant felles faktorer, som gjør det mulig å gjøre konkrete, forebyggende grep. Gjennom å gå inn i hvert av barnas liv på vårt eget Excel-ark kom det tydelig fram noen fellesfaktorer.

Vi kunne se at et stort flertall av barna hadde opplevd samlivsbrudd kort tid før de ble drept. I tillegg kunne vi se at flere av foreldrene hadde rusproblemer og psykiske problemer. Vi kunne se at en langt større prosentandel av forøverne var kvinner sammenliknet med andre drapssaker. Og vi kunne se at barnevernet i svært liten grad hadde vært involvert i familiene.

I tillegg kunne vi se at drapene i stor grad var planlagte. Flere av foreldrene hadde truet med å ta livet av barna sine i lang tid forut for drapet – likevel hadde ingen tatt truslene på alvor.

Vi har også sett at ingen av sakene våre kommer fra Nord-Norge uten at vi foreløpig har laget noen egne saker på det. Vi har foreløpig ikke undersøkt om det er fordi foreldre i Nord-Norge faktisk ikke har tatt livet av barna sine, eller fordi etterforskning og påtalemyndighet ikke har prioritert det.

Dokumentasjonen viser også at det er et stort spenn i alderen på barna. Forskere og eksperter som vi har pratet med underveis i prosjektet har slått fast at opp mot ni barn under tre år hvert år blir mishandlet til døde. Våre funn viser at foreldre da ikke blir dømt – eller at det tallet ikke stemmer. Vi kunne nå dokumentere et stort misforhold mellom denne påstanden og virkeligheten.

Gjennomgangen vår visere også at det er et stabilt antall barn som hvert år blir drept eller mishandlet til døde av sine foreldre. Dette er et område som myndighetene ikke har prioritert, og som i hvert fall de ti siste årene har holdt seg stabilt.

Flesteparten som dreper barna sine dreper også seg selv også. Mange eksperter peker på dette som et såkalt utvidet selvmord. Men for de etterlatte oppleves det også i flere tilfeller som hevn. Igjen tenkte vi at dette bør belyses nærmere. Folk må begynne å ta truslene på alvor. Og familiene som lever i høyt konfliktnivå bør følges opp nærmere. Selv om hvert enkelt barn er unikt, og deres historie selvstendig, viste undersøkelsene våre det vi antok da vi begynte med prosjektet: Det finnes flere fellesfaktorer i barnas liv

som man bør være oppmerksom på.

EKSEMPEL: Nyhet samlivsbrudd, case med etterlatt pappa. VG 4. mai 2010

8. FØR PUBLISERING

8.1 Etikk: Identifisering av barna

Listen over 33 barn hadde nå fått navn. Og vi ønsket å publisere oversikten over barna som var drept eller mishandlet til døde av sine foreldre. Men samtidig var det svært viktig for oss å ikke publisere navn på barna dersom de pårørende ikke ønsket det. Vi kontaktet derfor igjen familiene. Det var viktig for oss å opptre ryddig og ærlig. Vi forklarte hvordan vi ville bruke navnet på barna, i hvilken sammenheng og hvorfor vi ønsket å gjøre det.

Av de familiene vi kom i kontakt med var det kun en familie som ikke ønsket at vi skulle bruke barnets navn. Familien støttet prosjektet vårt, men ville av hensyn til etterlatte søsken ikke at navnet skulle publiseres. Dette respekterte vi selvsagt. I de familiene vi ikke kom i kontakt med riktig person til å ta en slik avgjørelse, valgte vi å kun bruke kjønn og alder på barnet.

Grafikkjournalist Tom Byermoen i VG Nett lagde en interaktiv illustrasjon til serien. Der vi ikke hadde familienes tillatelse til identifisering, presentert vi barna med silhuetter.

8.2 Etikk: Bruk av bilder av barna

Enkelte etterlatte ønsket at vi kun brukte navnet på barnet og ikke bilde, eventuelt et sladdet bilde. Vi ønsket ikke at vår sak skulle være tyngende på noen måte for de etterlatte. Det viktige for oss var å vise fram samfunnsproblemet. Derfor var vi hele tiden i tett dialog med de etterlatte og imøtekom deres ønsker.

Bildene som er brukt i alle sakene er gjort etter samtykke med de nærmeste etterlatte. Flere bilder er sladdet i tråd med de etterlatte familienes ønsker.

8.3 Etikk: Overflod av informasjon

Etter å ha snakket inngående med personer rundt barna fikk vi kunnskap og innsikt i hvordan de hadde levd og hatt det i tiden før de ble utsatt for dødelig vold. Vi fikk også tilsvarende informasjon om foreldrene. Vi vurderte nøye hva vi skulle publisere. Som et selvmordsbrev skrevet av en forelder som tok sitt barns liv. Dette kunne gitt et nytt innblikk i tragedien, men vi fant det for privat til å offentliggjøre innholdet.

8.4 Etikk: Et barn har to familier

Vi kontaktet barnas nærmeste etterlatte. Avgjørelsen om hvor mye av barnets historie som skulle publiseres, ble tatt av dem. I mange saker har far tatt livet av mor også. I de tilfellene tok besteforeldre, tanter eller onkler avgjørelsen.

Familier på begge sider ble informert om serien. Drap og selvdrap er opprivende, og fører også til at flere familier er i konflikt. Arbeidet ble desto mer krevende. Ikke alle ville snakke. Men alle ble informert, for å være forberedt på oppslagene.

8.5 Nyhetssakene

Vi hadde nå snakket med så mange familier og intervjuet flere pårørende som ønsket at vi skulle fortelle deres historie. Men vi ville ikke fortelle disse historiene uten å ha en nyhetsknagg å henge det på.

Vi gikk derfor inn i Excelarket og så hvilke klare nyhetssaker vi hadde. Statistikken og dokumentasjonen vi hadde der viste helt klare nyheter som ingen tidligere hadde publisert.

Dermed begynte vi å skrive ut de rene nyhetssakene med klare vinkler på selve tallet – altså antall barn drept de siste ti årene, foreldrenes rusproblematikk, skilsmisse, hva forskning i Sverige viser, hva ekspertene mener bør gjøres osv.

8.6 Etikk: Casene

Nyhetssakene ble fulgt opp med caser hvor pårørende stod fram og fortalte sine historier. De vi har valgt til å få stå fram med sine historier hadde med noen få unntak aldri gjort det tidligere. De hadde ikke snakket med andre enn familie og profesjonelle om tapet av sine aller kjæreste. Nå ville de gjerne fortelle hvordan de opplevde den verste dagen i sitt liv i Norges største avis.

BARN OFFER FOR FORELDRES VOLD

DAG 1: VG 3. mai 2010

Selv om de selv ønsket dette, måtte også vi vurdere om de var sterke nok til å gjennomføre det. Vi snakket mye med dem om hva som ville komme. De fikk lese igjennom hele saken før den ble publisert. De fikk se bildene vi hadde tenkt til å bruke og hvordan det ville se ut. Og de som også havnet på førstesiden av VG fikk også vite om det på forhånd og hadde anledning til å trekke seg fra det dersom de ønsket.

Vi vurderte også nøye hvor nærme vi skulle gå i historiene. Vi vet utrolig mye mer om det som har skjedd rundt barna før de ble utsatt for dødelig vold enn det som er publisert. Mange av familiene er i konflikt, og vi måtte passe på at de påstandene som kom kunne dokumenteres. Samtidig ville vi vise hvordan det oppleves for en etterlatt forelder å bli frarøvet den man elsker mer enn seg selv.

8.7 Video til casene

I to caser valgte vi å formidle historiene via videoreportasjer/VGTV. Vi møtte moren til drepte Alexandra Bohnhorst (5), Gitte Bohnhorst (27), i Grimstad, og Siri Langaas (42), moren til drepte Kristian Langaas (14), hjemme på Nøtterøy. Det ble sterke møter, der mødre selv styrte mye av innhold og form. Det var viktig for oss å la mødre være med på valget av hvilke minner av barna som skulle leve videre i ukjente folks bevissthet/våre lesere. Formen var for å formidle virkeligheten med de etterlattes egne ord. Samtidig var vi opptatt av at videoene skulle ha en relevans til nyhetsvinkelen, at presentasjonen skulle være journalistfaglig begrunnet.

* Videoinnslaget og saken om Alexandra og moren hennes ble et eksempel og en case knyttet opp mot foreldre som dreper barna sine i rus.

* Saken om Kristian med videointervju med moren hans Siri, ble relevant i vårt fokus på oppfølging av etterlatte/psykiatrien.

Etter å ha undersøkt om dommene var rettskraftige og at tiltalte faktisk var dømt, kom vi til at 67 barn i Norge har siden 2000 blitt mishandlet så grovt at foreldrene har havnet i fengsel. (vedlegg 42)

Mange av dommene handlet om barn som er utsatt for trusler eller seksuelle overgrep. Disse barna er ikke med i oversikten.

Det er heller ikke barn som er vitne til grov vold i hjemmet, og barn som mishandles av andre enn sine foreldre.

Vi lagde vår egen statistikk også her. Vi fant at i sakene som oppdages, er det hovedsakelig pappaer og stefedre som utøver vold mot barn. Kun to mødre er dømt for å ha mishandlet egne barn siden 2000.

I 2005 ble det gjennomført en lovendring som medførte en straffeskjerpning av vold i nære relasjoner. Undersøkelsen VG Nett har gjort viser at en helt tydelig overvekt av saker i rettsapparatet fra 2006.

9.3 Hvordan endret arbeidet seg?

Vi hadde en arbeidsteori om at voldshandlinger mot og drap av barn ble straffet mildere enn når offeret er voksen. Denne hypotesen viste seg å ikke stemme. (Se punkt 9)

Og - det var først når vi gravde oss ned i materialet at vi så mønster og fellestrekk vi ikke hadde forespeilet på forhånd. Systematiseringen av opplysninger ga oss flere funn som ble nyhetssaker vi ikke forutså. (Se punkt 7.2)

10. KONSEKVENSER

10.1 Bevissthet

Vi har aldri mottatt så mange tilbakemeldinger på saker som vi har gjort med dette prosjektet. Vi har helt tydelig truffet noe i befolkningen som tidligere har blitt omtalt i svært liten grad, men som folk har ønsket å lese mer om. Etter hver nye artikkel som ble publisert kom over hundre tilbakemeldinger på e-post og telefon.

Melding:

Hei. Denne serien dere jobber med nå ang foreldrevold må være noe av det beste jeg har fulgt med på. Det er en så utrolig viktig sak å fremme i media. Selv om jeg rett som det er griner som bare det av å lese historiene til de etterlatte, følger jeg med hver eneste dag.

MAIL FRA LESER: VG Nett opplevde stort leserengasjement knyttet til sakene.

VG Netts artikkelserie har helt åpenbart økt bevisstheten blant folk, til å faktisk melde ifra når de mistenker at barn har det vondt hjemme. Politilogger fra landets politipatruljer melder stadig oftere om familievold. Og Riksadvokaten presser på distriktene for å etterforske når sakene først har havnet hos politiets.

10.2 Politiske konsekvenser

** Justisminister Knut Storberget har lovet at han vil innføre besøkspoliti i Norge, som skal følge opp risikofamilier. Det er igangsatt et arbeid for hvordan denne modellen kan se ut, sammenlignet med ordningen som allerede eksisterer i Spania.

** Like før sommeren hevet regjeringen strafferammen for vold i nære relasjoner til fire år, og grov vold inntil seks år.

** Regjeringen har innført at det er ulovlig og straffbart å ikke melde ifra dersom man ser et barn blir mishandlet. Avvergingsplikten skal gå foran enhver taushetsplikt. Det betyr at alle har plikt til å kontakte politiet eller på annen måte forsøke å forhindre lovbrudd.

** Ifølge statssekretær Tone Toften i helsedepartementet har det skjedd en kraftig økning i ambulante psykiske tjenester. Samtidig jobber helseforetakene med å bedre tilbudet på ettermiddag, kveld og natt ytterligere.

** Helse- og omsorgsdepartementet jobber for en ordning der foreldrene frivillig skal kunne kreve at det gjennomføres en dødsstedsundersøkelse når små barn under 3 år dør plutselig og uventet. Samtidig holder Justisdepartementet på med et forslag om at uventede dødsfall hos barn alltid skal undersøkes nærmere - uavhengig om det foreligger mistanke om straffbare forhold.

** OFFENTLIG DEBATT: "Vi har ikke et eneste barn å miste", skrev Knut Storberget (A), justisminister, og Audun Lysbakken (SV), barne- og likestillingsminister, i et debattinnlegg i VG og VG Nett etter artikkelserien.

Fortsettelse konsekvenser

** *Reportasjeserien dokumenterte at halvparten av de 33 døde barna ble drept i forbindelse med foreldrenes samlivsbrudd.* Det fikk barne- og likestillingsminister Audun Lysbakken til å sette i gang et pilotprosjekt for å hjelpe barn i konfliktfamilier. Han ga flere millioner kroner til fire forsøkskommuner (Larvik, Bærum, Hamar og Levanger). De skal nå samarbeide tettere med familievernkontorer og foreldre i konflikt etter samlivsbrudd.

** En arbeidsgruppe mellom barne- og likestillingsdepartementet og Justisdepartementet skal nå vurdere hvordan domstolene ivaretar barn som utsettes for vold fra en forelder i samværsspørsmål. Gruppen hadde sitt første møte i september, og skal levere sine anbefalinger våren 2011.

** Samtidig vurderer barne- og likestillingsdepartementet nå om ordningen med tilsyn under samvær skal endres.

** Ressursene til barnevernet økes. I høst fikk barnevernet 240 millioner kroner fra statsbudsjettet.

** VG Netts dokumentasjon førte til en samlet opposisjon med fire, klare krav:

- * Mer forskning
- * Økt fokus psykiatri
- * Barnekommisjon
- * Obligatoriske dødsstedsundersøkelser

** Det statlige barnevernet har bedt politidirektoratet om et tettere samarbeid, for å forebygge vold i hjemmet.

** Regjeringen jobber nå med en handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Handlingsplanen skal være ferdig i 2011

10.3 Konsekvenser pårørende og etterlatte

Flere forteller at de opplever å bli hørt, trodd på respektert og vist tillit til fra systemet (helsetjenesten, barnevern, politi og rettsvesen) etter VG Netts omfattende artikkelserie.

En av de involverte forteller i sin offentlige blogg at hun i 2001 mistet fire familiemedlemmer; tanten (36) og hennes tre barn på henholdsvis 3, 5 og 7 år.

"I dag har VG Nett gått nærmere inn på alle barna som har dødd pga foreldrene de siste ti årene. Og der er mine søskenbarn. Jeg visste det skulle være der, og jeg var forberedt på det, men det stoppet ikke tårene. Jeg så bildene som jeg har sett mange ganger før, og brast i gråt. Jeg er glad for at VG gjør dette. Alt blir satt i perspektiv. Tenk over det som står der. Det er aldri lett å miste noen".

(Kilde: <http://bloggarkiv.sol.no/blogg/link-til-vg-no-barn-som-har-blitt-drept-av-foreldrene>)

11. TIDSBRUK OG ORGANISERING

2. april startet arbeidet med å finne tallet på antall barn drept av sine foreldre. 3. mai startet artikkelserien, med åtte forhåndsskrevne artikler til dag 1, seks saker til dag 2 og fem saker til dag 3. Deretter produserte vi fortløpende. Vi fikk tidvis skjernet arbeidstid til å fokusere på prosjektet. Vi brukte forsiktig regnet rundt 150 timer hver i den intense perioden. Vi fordelte oppgaver og caser, korrekturleste, spissvinklet og språkvasket hverandres saker. Vi drøftet i forkant av alle intervjuer. Vi diskuterte presentasjon mens vi skrev, desket saker og hadde oppfølgingsamtaler med pårørende.

Vi valgte å legge publiseringen til 3. mai, da Olsen-utvalget skulle legge frem sin rapport, etter å ha lett etter svikt i systemer rundt psykisk syke mennesker som har tatt liv. Dette aktualiserte problemstillingen vår ytterligere.

12. SPESIELLE ERFARINGER

Vi opplevde det vanskelig å gå inn i skjebner vi kunne identifisere med egne privatliv. Vi burde unngått å intervjuer mødre med barn på samme alder som våre egne, og fordelt casene omvendt. Det ble en nær, sterk og dyrekjøpt erfaring, og vi takket begge ja til debrief gjennom bedriftshelsetjenesten.

12.1 Trengte vi tilsvar?

I noen saker opplevde vi tidvis at to etterlatte familier på hver sin side av det døde barnet opplevde det som vanskelig å bli intervjuet i samme artikkel. Samtidig som vi i mange av sakene kun hadde intervju med den ene parten, informerte vi den andre siden om at det kom en sak. I arbeidet med å forberede begge familier, valgte mange å ikke kommentere saken offentlig. I et

tilfelle ville den "andre" familien si noe kort, samtidig som de ikke ville siteres i samme manus. Dette løste vi ved å publisere "tilsvaret" i en egen artikkel – som vi lenket godt opp til i hovedsaken.

12.2 Kontakten med familiene

Alle involverte har vært takknemlige for VG Netts artikkelserie. De fikk god tid til å overveie om de ville bidra, og på hvilken måte. De ble presentert for serie og sammenheng, mulighet til å lese artikler på forhånd. Samtlige ga uttrykk for at arbeidet var viktig, og alle har bidratt med en hensikt: Å forsøke å redde et barneliv.

12.3 Flere ville stå fram

Mange familier som ønsket at vi omtalte deres barn, men uten en nyhetsknagg valgte vi å la det være. Reportasjeserien skulle vise noe annet enn en trist historie. Den skulle ha en mening. En nyhet og informasjon som kunne endre samfunnet.

13. TAKK

Takk til alle som bidrar i arbeidet med å beskytte våre minste og mest vergeløse.

Oslo, 03.01.2011
ANNE VINDING

Oslo, 03.01.2011
TANJA IRÉN BERG